

Af Ritt Bjerregaard (S), Gammelgaard (KF), Ebba Strange (SF), Ivar Hansen (V), Aage Brusgaard (FP), Marianne Jøved (RV), Arne Melchior (CD) og Glønborg (KRF).
(Forespørgslen anmeldt 10/5 90).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til trafikministeren [om sikkerheden for trafikken mellem landsdelene og for besæjlingsforholdene i Storebælt, når 1. etape og 2. etape af den faste forbindelse er afsluttet].

Af Margrete Auken (SF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 10/5 90).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til skatteministerens [om konsekvenserne for det offentlige skatte- og afgiftsprovenu af de gennemførte og planlagte besparelser inden for told- og skatteområdet].

Af Stavad (S) og Jens Thoft (SF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 15/5 90).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 33:

Forespørgsel til sundhedsministeren [om, hvilke initiativer regeringen agter at tage med henblik på at opretholde og videreudvikle det offentlige sundhedsvæsen og fjerne ventetider for syge-

husbehandling, som ikke er behandlingsmæssigt begrundede].

Af Torben Lund (S) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 15/5 90).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 16:

Finansministerens moderniseringsredegørelse 1990 af 3. maj 1990.

(Redegørelsen anmeldt 3/5 90. Redegørelsen givet 3/5 90. Beslutning om forhandling 3/5 90).

Forhandling

Lykketoft (S):

Vi har jo denne årligt tilbagevendende debat om finansministerens moderniseringsredegørelse, og der er hverken noget nyt i synspunkterne eller i slagordene i forhold til den forrige finansministers forrige moderniseringsredegørelse.

Jeg kan da også sige for mit vedkommende, at vi synes, der er vældig mange gode intentioner og faktisk også gode projekter gennemført for at modernisere og effektivisere den offentlige sektor og gøre den mere brugervenlig i de sidste mange år tilbage fra den tidligere regerings og igennem den nuværende regerings tid. Det er ikke så meget intentionerne og slagordene, uenigheden kan vedrøre.

Jeg synes også, det er meget interessant og helt udmærket, at man laver nogle undersøgelser af, hvordan forskellige opinionsledere, brugere og virksomheder vurderer dele af den offentlige virksomhed, og får et indtryk af, hvad det er, der lægges vægt på. Fint nok.

Men man er nødt til at sige, at der er mange ord, som ikke passer rigtig med den virkelighed, som mange mennesker – og især mange offentligt ansatte – oplever.

Man er også nødt til at sige, at de mange gode intentioner om fornuftig og gennemtænkt omstilling, om afbureaukratisering osv. ofte er blevet ved hensigterne og ofte er degenereret i rene nedskærings- og bortskæringsprojekter.

[Lykketoft]

Jeg tænker her ikke mindst på det, som var hovedslagvaren i regeringens afbureaukratiseringsredegørelse for et par år siden, nemlig om-lægningen af skattevæsenet. Det er jo også – forstærket af den nuværende skatteministers meget uheldige hånd – blevet til en simpel mas-sakre på effektiv ligningsindsats her i landet.

Det kan man selvfølgelig godt kalde afbu-reaukratisering, og det kan man godt bryste sig af, men resultatet er alene, at man har givet nogle mennesker nogle dårligere arbejdsvilkår, man har flyttet rundt på mange folk – ofte ser det ud fra også nærtstående beskuere, som om man flytter rundt bare for at flytte rundt – og resultatet er blevet, at store dele af mandskabet skæres væk, men at også en stor del af det arbej-de, der burde gøres bare for at sikre de indtæg-ter, finansministeren har brug for for at få sam-fundet til at køre fornuftigt, falder væk.

Den form for modernisering er fuldstændig skudt i hovedet, og det burde være finansmini-steren, der ud fra de ressortinteresser og det helhedssyn, han skal sørge for bliver varetaget, greb ind over for den form for misforstået ned-skæring.

Der er mange andre eksempler på, at disse politisk besluttede og ofte helt lineære nedskæ-ringer, skæren den ene skive af spegepølsen ef-ter den anden på nogle områder eller politiske store hovsablesparelser som f.eks. på erhvervs-politikens område i forbindelse med sidste fi-nanslov, har dybt skadelige virkninger på den modernisering af den samlede samfundsøko-nomi, som moderniseringen af den offentlige sektor selvfølgelig kun er en del af.

Det er vel i og for sig de synspunkter, som jeg synes det er værd at understrege i forbindelse med denne meget tilforladelige dupliserede sag på 17 sider, hvor slagordene og de gode in-tentioner i øvrigt gentages, og hvor det meste af det, så længe det står på det taknemlige papir, er noget, Socialdemokratiet kan tilslutte sig.

Der er dog ét område, hvor vi klart er uenige, men hvor regeringens faktiske opfindsomhed jo heldigvis heller ikke er så stor, og det er spørgsmålet om brugerbetaling. Det går igen også i opremsningen af initiativer i denne mo-derniseringsredegørelse, at øget anvendelse af brugerbetaling og privatisering fortsat bør ind-gå som centralt element i at effektivisere løsnin-gen af opgaverne.

Jeg tror, man må sige – det kan ikke siges tit nok – at det altså skiller dér, hvor væsentlige so-ciale goder skal prissættes, og hvor de, der er indkomstsvage, skal betale for det. Den måde at rationalisere og effektivisere den offentlige sektor på er vi ikke enige i er hensigtsmæssig.

Men som det også er fremgået af de nordiske arbejderbevægelsers fælles rapport, SAMAK, om fornyelse af den offentlige sektor, er vi til gengæld meget optaget af alle de steder, hvor man gennem øget decentralisering, selvforvalt-ning, kan øge kappestriden inden for den of-fentlige sektor om at gøre tingene bedst muligt, om at decentralisere budgetansvar og økono-mistyring så meget som muligt og om at detail-regulere så lidt som muligt fra centralt hold.

Jeg skal også gøre finansministeren opmærk-som på, at der i det udspil om arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedets uddannelsesindsats, som Socialdemokratiet fremlagde den 23. april un-der titlen »Alle i Gang«, netop indgår som en model, der bør anvendes i øget omfang til sty-ring af efteruddannelsesaktiviteterne, at man udstyrer regionale arbejdsmarkedsmyndighe-der med en stor sum penge og siger: Her er en opgave, der skal løses; gå selv ud og find i en kappestrid mellem mange forskellige eksiste-rende og måske nytilkomne uddannelsesinsti-tutioner de bedste og de billigste tilbud. Altså lad være med i så høj grad, som I har gjort hid-til, at lænke løsnings af en bestemt offentlig opgave nødvendigvis til en bestemt institution.

Det tror vi er noget af det, der kan bidrage til, at omtanken i forbindelse med nytænkning og effektiv udnyttelse af ressourcerne i de enkelte institutioner bliver større. Og jeg tror også, at det er principper, der i større eller mindre grad kan tilpasses også på andre offentlige områder.

Collet (KF):

Den romerske filosof Tacitus sagde: »De mest ryggesløse lande har de fleste love.« Vi har herhjemme, står der i redegørelsen, 6.500 love og bekendtgørelser, og en syvendedel af disse bliver ændret hvert år; det er lige knap 1.000. Uden at vi dermed kan betragte Dan-mark som et ryggesløst land, fremgår det allige-vel af regeringens moderniseringsredegørelse, at vi har for megen lovgivning og for mange regler, og at mange borgere vældig ofte ikke forstår eller kender disse love og bekendtgørel-ser.

[Collet]

Jeg synes, at analysen i regeringens redegørelse er overordentlig fortrinlig. Nu er der ikke noget usædvanligt i, at et regeringspartis ordfører sympatiserer med, hvad regeringspartiets minister synes, og giver udtryk for det fra talerstolen, men jeg synes faktisk, at der i denne redegørelse er tale om analyse med saft og kraft. Man er præcis i analysen, og der er nye interessante virkemidler som udnævnelser af top 10-organisationer inden for det offentlige område, der yder god service, og mange andre gode ting.

Det er naturligvis svært at effektivisere og modernisere den offentlige sektor sammenlignet med den private sektor, for i den private sektor har vi som bekendt konkurrencen og forbrugernes frie valg og fravalg, der sikrer effektiviteten. Men inden for den offentlige sektor har man jo lovfæstede monopoler, og dér må man bruge andre midler. Man har ikke konkurrencens selvregulerende kræfter til at sikre effektiviteten.

Redegørelsen indeholder en lang række værdifulde forslag til, hvordan det offentliges service kan forbedres og moderniseres, og dem kan vi fuldt ud tilslutte os.

Men fra konservativt hold har vi to yderligere forslag, som vi mener vil kunne bidrage væsentligt til moderniseringen inden for den offentlige sektor.

For det første mener vi på baggrund af redegørelsen, at størsteparten af erhvervsvirksomhederne ikke kender, ikke forstår og ikke udnytter erhvervsstøtteordningerne. Det mener vi man bør tage konsekvensen af, som må være, at man fjerner erhvervsstøtteordningerne, og at de besparelser, der opnås herved, krone for krone anvendes til erhvervsskattelettelser. Herved opnår man for det første at undgå den konkurrenceforvridning, som støtten giver anledning til. Man opnår oven i købet, at omlægningen er gratis, og ikke mindst skal man også lægge vægt på, at man sparer offentlige omkostninger, nemlig de omkostninger, som medgår til at administrere erhvervsstøtteordningerne.

Det andet område, vi vil pege på, er det område, der hedder konkurrence imellem offentlige virksomheder, institutioner og organisationer. De steder, hvor det er muligt at etablere en konkurrence imellem offentlige virksomheder og organisationer, skal man gøre det, men selvfølgelig kun dér, hvor det er egnet. Et sted, hvor

det ikke er egnet, ville f.eks. være dér, hvor man udmåler sociale ydelser. Så ville jo den organisation, der udmålte de fleste, blive den mest succesrige. Heller ikke det område, hvor man giver tilladelser, kan man etablere konkurrence på.

Men de steder, som er egnede, er typisk inden for kommunikationsområdet, transportområdet, undervisningsområdet, sundhedsområdet og ikke mindst serviceområdet.

På disse områder mener vi det ville være værdifuldt at gå dybere i moderniseringsarbejdet, og det vil vi anbefale regeringen at gøre.

Men ellers vil vi gerne tilslutte os redegørelsen. Som det er fremgået af det, jeg tidligere har sagt, finder vi, at den er fortrinlig.

Jes Lunde (SF):

Borgerlige regeringer har det jo tit med at betragte den offentlige sektor som en besværlig gøgeunge. Man viser meget lidt respekt for de resultater, der opnås dér, og lægger stor vægt på at jage de offentligt ansatte og skære ned rundt omkring.

Jeg synes imidlertid, at tonen i den redegørelse, der er kommet fra finansministeren i år, er bedre, end vi har været vant til i mange år. De helt overordnede ideologiske sværdslag er gemt hen til de sidste sider, og i stedet for er det en mere konstruktiv ånd, der præger det meste af redegørelsen. Hvis det skal betragtes som et politisk signal, vil jeg da gerne kvittere for det.

I SF afviser vi de angreb på den offentlige sektor, der kun har til formål at forherlige den private og skabe et klima for nedskæringer i den offentlige sektor til fordel for skattelettelser.

Regeringens synspunkter på den offentlige sektor i den redegørelse, vi skal tale om i dag, falder naturligt i to dele, synes jeg: Den ene del er arbejdet for at effektivisere og målrette den offentlige sektor, og den anden del er de ideologiske nålestiksaktioner imod velfærdssamfundet, der viser, at regeringen ikke er kommet helt ud over lysten til de politiske markeringer på det seriøses bekostning.

Men lad mig tage det positive først: SF er tilhænger af den øgede budgetmæssige decentralisering og selvforvaltning, der er gennemført i de senere år; men jeg må i parentes sige, at regeringen jo ikke altid er helt reel på dette område, fordi der tit strammes til ad bagvejen gennem direktoratsstyre og strammede bevillinger.

[Jes Lunde]

Finansministeren nævner i redegørelsen fire succeskriterier, som den enkelte del af den offentlige virksomhed skal forsøge at arbejde efter. Der tales om effektiv ressourceudnyttelse, høj produktkvalitet, god og hurtig kundebetjening og omstillingsevne. De målsætninger kan vi i SF tilslutte os, suppleret med en god personalepolitik, der også er fremhævet som noget centralt i redegørelsen.

Jeg synes, det i den forbindelse er positivt, at finansministeren har offentliggjort en rapport med eksempler på velfungerende statslige institutioner, der lever op til disse målsætninger. Det kan bidrage til at forkaste myten om det offentlige som ineffektivt og bureaukratisk, og det kan bidrage til at få sat fokus på de områder, hvor der er behov for ændringer.

Redegørelsen refererer også en meningsmålingsundersøgelse, der oplyser, at 38 pct. af borgerne mener, at den offentlige sektor fungerer godt eller særdeles godt; 43 pct. mener, at den fungerer nogenlunde, og kun 16 pct. er af den opfattelse, at den offentlige sektor fungerer dårligt. Det synes jeg er et positivt resultat i en tid, hvor skattenægtertankegangen og mangelen på vilje til at løse opgaver i fællesskab ellers politisk set er meget i vinden.

Til gengæld er det også interessant, at borgernes vurdering af udviklingen i den offentlige sektor er mindre entydig. Her mener 26 pct., at den offentlige sektor er blevet bedre i de senere år, 28 pct. mener, at den er blevet dårligere, og resten synes, at situationen er nogenlunde uforandret. Jeg tager det som udtryk for, at nedbrydelsen af bureaukrati og skrankepaveri tæller på plussiden.

Det, at den offentlige sektor mange steder er blevet mere serviceminded, er blevet mere orienteret mod brugernes behov, er godt, men nedskæringer, skolenedlæggelser og udsultning af opgaveløsninger, sådan som vi ser det mange steder, f.eks. på de videregående uddannelser og lign., tæller negativt og vejer til dér, hvor folk siger, at de synes, det er begyndt at gå dårligere.

Det sidste ser jeg selvfølgelig som en advarsel til regeringen; den opnår ikke en større tilfredshed med den offentlige sektor hos landets borgere ved at modernisere med den ene hånd og undergrave mulighederne for en god produktkvalitet med den anden.

Hvad angår den ægte afbureaukratisering, synes jeg i øvrigt, regeringen gerne må sætte tempoet lidt op. Redegørelsen viser jo, at resultaterne er for små, og vi har da også i SF flere ideer til, hvor man kunne tage fat, f.eks. over for blankettyranniet mod de arbejdsløse, der må kræve i tusindvis af træer årlig. Vi kan pege på et statsligt rederi, der kunne afløse de nuværende 9 enheder på området. Vi kunne pege på, at tilsynet med det ydre og indre miljø kunne sammenlægges, osv.

Tilsvarende ville det selvfølgelig også være en god idé, hvis regeringen selv holdt op med at producere nye ideer til bureaukrati som f.eks. den snart hedengangne 800 kr.s medicinregel; men hul i isen-loven og tvangsombytningen af kørekort er eksempler på det samme, hvor regeringen forfalder til at lave nogle bureaukratiske løsninger, fordi den har nogle ideologiske målsætninger, den skal forfølge.

Vi ved jo, at regeringen er meget forhippet på brugerbetaling, og netop medicinkortordningen er for os et godt eksempel på, at prisen for at få indført brugerbetalingen kan være meget høj.

Vores principielle indstilling er, at vi afviser brugerbetalingen på områder, hvor vi ønsker at sikre en lige adgang til ydelserne, f.eks. inden for sundhedsvæsenet og inden for uddannelserne, men at vi godt kan acceptere betaling på de områder, hvor vi ønsker at begrænse borgere eller virksomheder i en eller anden handling. Det kan f.eks. være på miljøområdet, hvor SF altid er parat til at diskutere muligheder for afgifter el.lign., der kan virke fremmende for et renere miljø og for en bedre ressourceudnyttelse osv. Sådanne steder er det i orden at diskutere brugerbetaling; på de andre steder må vi afvise den.

Det har også at gøre med, at nogle af de steder, hvor regeringen overvejer at indføre betaling, er områder, hvor den i virkeligheden gerne ville af med den vare, det offentlige præsterer. Vi synes f.eks., det er et gode, at der er bogudlån på bibliotekerne, og hvis man indfører en afgift dér, bliver der lånt færre bøger ud. Det er vi ikke tilhængere af. Vi ønsker, at der bliver lånt flere bøger ud.

Det samme gælder i uddannelsessektoren. Vi er ikke interesseret i at hæmme folks lyst til at få en uddannelse. Tværtimod synes vi, det er godt både for menneskene selv og for samfundet,

[Jes Lunde]

hvis flere tager en uddannelse, og derfor kan vi selvfølgelig ikke være med til at lægge afgifter og brugerbetaling på sådanne områder.

I afdelingen for nålestiksaktioner mod den offentlige sektor er der også den fortsatte mål-sætning om privatisering; det fremstilles som en politik, der »bør indgå som et centralt element i at effektivisere løsningen af opgaverne«. Men det er altså – undskyld, hr. finansminister – lidt svært at tage alvorligt. Vil salget af Kalø Gods f.eks. effektivisere den offentlige sektor? Eller vil salget af de højeffektive virksomheder Postgiro og Københavns Lufthavn bevirke en effektivisering af den offentlige sektor? Nej, naturligvis ikke.

Det er ideologien, der styrer dette her og ikke saglige hensyn. Tværtimod har vi i SF på det erhvervspolitiske område givet en stribe eksempler, hvor den samfundsmæssige effektivitet kunne højnes ved en øget offentlig indsats. Vi finder det ligesom Kommunernes Landsforening og Håndværksrådet ærgerligt, at ideologiske hensyn skal blokere for fremskaffelsen af flere arbejdspladser, eksportmuligheder osv. til gavn for vores betrængte økonomi.

Dér er jeg af den helt modsatte opfattelse af den konservative ordfører, der jo lagde op til, at vi skulle afvikle endnu mere erhvervsstøtte til gengæld for generelle skattelettelser. Vi mener ikke, det er den rigtige måde at gøre det på, og dér har vi jo heldigvis støtte i nogle af folkene fra branchen, som ved, hvad det drejer sig om.

For Giros vedkommende er det også mærkeligt at tale om privatisering, dels fordi det er en effektiv virksomhed, dels fordi det jo er regeringen, der spænder ben for, at de kan få lov til at løse endnu flere opgaver.

Regeringen har, selv om slagordet privatisering har hængt i luften i ganske mange år, stadig til gode at komme med ét eneste gennem-analyseret eksempel på en opgaveløsning, der mere effektivt kan foregå i den private sektor. Den dag, regeringen tager sig sammen til at undersøge tingene sagligt uden ideologiske fordomme, vil SF såmænd gerne være med til at se på sagerne. Hvis der ikke findes lighedsmæssige, styringsmæssige eller andre saglige grunde til at beholde en opgave i det offentlige, vil vi gerne være fordomsfrie. Men det forudsætter altså, at regeringen kommer med seriøse analyser, og det er ikke det, den gør i øjeblikket. Som det går nu, fastlægges privatiseringerne ud fra

en kortsigtet budgettaktik, og hvis man gjorde den slags i private virksomheder, ville det være noget, der fremkaldte rynkede bryn på general-forsamlingen.

Samlet er det klart, at SF og regeringen på mange punkter har et forskelligt syn på den offentlige sektor. Især synes vi, at regeringen burde opgive de overordnede og langsigtede nedskæringsplaner, som man fra tid til anden luf-ter, hvor man vil skære så og så mange offentligt ansatte væk pr. år. Det synes vi er usagligt; vi synes, man skal se på, hvilke opgaver man gerne vil have løst. Og den dag, man synes, at opgaverne er løst tilfredsstillende nok, kan man begynde at tale om den slags, ikke i en situation som i øjeblikket, hvor der er store uløste opgaver.

Indtil regeringen opgiver disse langsigtede mål, græder vi tørre tårer, når regeringen kuld-sejler med dens Kaløplaner, med dens nedskæ-ringer i Skatteministeriet osv. Det er nogle for-fejlede målsætninger, der har lokket regeringen ud på en for tynd is, og når sådan noget sker, går det som bekendt galt.

Skrumsager Skau (V):

Lige siden finansminister Henning Christo-phersen lancerede begreberne om modernise-ring og privatisering i dansk politik, er der jo sket en masse. Der blev med udtrykkene skabt en række positive forventninger til en afgøren-de fornyelse af dansk politik, og denne fornyel-se er ikke udeblevet.

Det positive resultat kan et flertal her i Fol-кетинget være tilfreds med og være stolte af, men vi er jo langt fra færdige.

Begge dele – at der er noget at være stolte af, og at vi langt fra er færdige – fremgår også af moderniseringsredegørelsen fra finansministe-ren, som vi behandler nu. Redegørelsen er ho-vedsagelig bygget op omkring resultaterne af tre brugerundersøgelser, som Finansministeri-et har foretaget.

Af den ene af disse undersøgelser kan bl.a. udledes, at 26 pct. af borgerne mener, at den of-fentlige service er blevet bedre, at 39 pct. me-ner, at situationen er uændret, og at 28 pct. me-ner, at der ikke er sket nogen egentlig ændring.

Men jeg har en anden analyse af tingene end den, SF's ordfører gav fra talerstolen. Jeg me-ner, at hr. Jes Lunde overfortolker disse tal og viser den negative side. Jeg læser dem ud fra det positive.

[Skrumrsager Skau]

I virksomhederne viser det sig også, at man er mere positivt stemt over for den seneste udvikling af den offentlige sektor, idet 32 pct. mener, at servicen er blevet bedre, 13 pct. mener, at den er blevet dårligere, og 46 pct., at situationen er uændret.

Jeg mener, at disse tal giver os et fingerpeg om, at vi er på rette vej. Ikke mindst fordi de adspurgte borgere og virksomheder som brugere gennemgående har haft positive erfaringer med de offentlige institutioner.

Vi er altså på rette vej. Men vi er, som jeg har sagt tidligere, ikke kommet langt nok. Der klages fortsat over for megen formalisme og manglende fleksibilitet samt manglende hurtighed og kvalitet i opgaveløsningen. Og der er ingen tvivl om, at det er her, vi hovedsagelig skal sætte ind i de kommende år. Vi skal væk fra en sagsbehandlingstid på flere år, således at vi borgere føler, at vi virkelig kan bruge den offentlige sektor til noget, og at vi får fuld valuta for de penge, som vi betaler i skat.

I redegørelsen gøres opmærksom på, at problemerne i den offentlige sektor knytter sig til systemet og ikke til de offentligt ansatte som sådan. Det er uden tvivl rigtigt, men man kan på den anden side ikke komme uden om, at et stift system også påvirker den enkelte medarbejder. Det appellerer i hvert fald ikke til kreativitet og til engagement fra den ansattes side, hvis man hele tiden føler, at man løber panden mod en mur i de stive, bureaukratiske systemer, når man har fået en god idé. Derfor skal systemet, dvs. den offentlige sektor, gøres mere menneskelig både for de ansatte og for brugerne.

Det har man også fundet ud af i nogle af de institutioner, der i redegørelsen er omtalt som værende de bedste i staten. En af parolerne for deres nye arbejdsstil er nemlig: organisationen må ikke være formalistisk; det afgørende er, at resultaterne nås, ikke hvordan det sker. Det er lige præcis dér, vi skal hen. Der skal være frihed og fleksibilitet til at løse de enkelte sager bedst muligt. Der skal selvfølgelig være nogle overordnede og ufravigelige rammer, men der skal være mere spillerum til løsning af de respektive sager på en enkel og fornuftig måde.

Derved bliver medarbejderne, som det ligeledes omtales i redegørelsen, bevidst om institutionens mål og institutionens produkter. De ved, hvad deres – og lige præcis deres – indsats betyder. Derfor er de stolte af deres arbejds-

plads og de resultater, de har været og er med til at skabe. Med andre ord, de har fået et ansvar, en omkostningsbevidsthed og et deraf følgende engagement, som det stive offentlige system ellers sjældent tillader. Det gælder sygeplejersker, det gælder ansatte hos skattevæsenet, hos DSB, det gælder politiet, sagsbehandlerne, hjemmehjælperne – ja, alle andre offentligt ansatte. Det er den vej, vi skal betrede i fremtiden, og det gøres bl.a. ved at decentralisere, ved at omlægge arbejds gange og ved regelforenklings – og ikke mindst det sidste har vi her i Folketinget et meget stort ansvar for – og det gøres også ved en stigende anvendelse af ny teknologi og ved strukturrationaliseringer.

Det er beklageligt at kunne konstatere den fortsatte vækst, som den konservative ordfører omtalte, i nye love, nye lovændringer og nye regler, og jeg forstår godt, at borgerne og virksomhederne og samtlige offentligt ansatte har vanskeligt ved at følge med; det går ud over effektiviteten, og det går ud over retssikkerheden. Derfor kunne man godt forledes til at forlange en lovpause, men vi ved alle sammen, at det er umuligt i et dynamisk samfund, hvor forholdene ændres dag for dag. Alligevel vil jeg appellere til regeringen om at holde lidt igen i de kommende år.

Men et er, hvad der sker fra vores hold, fra Folketinget og fra centraladministrationen. Et andet er, hvad der sker i amter, i kommuner og i EF. Vi ved, at vi har gennemført en hel del regelsaneringer, som har betydet en ret kraftig stigning i de frihedsgrader, som både amter og kommuner har fået, men det har de ikke benyttet sig af i tilstrækkelig grad endnu, og jeg kan opfordre amter og kommuner til at læse de cirkulærer, vi har sendt ud, hvoraf fremgår, at vi har afskaffet ret mange regler; jeg kan opfordre til, at man får disse cirkulærer ned af hylderne, får dem læst igennem og set, at man har meget stor grad af frihed til at gennemføre nogle ting i dag, til at afbureaukratisere osv. Jeg vil opfordre finansministeren til at være udfarende på dette område, men også til at være udfarende over for EF, som ikke er omtalt i moderniseringsredegørelsen, for EF må ikke vokse til at blive en ny og stor bureaukratisk mastodont med masser af regler og masser af forordninger.

Jeg mener også, at vi i det fortsatte arbejde i større udstrækning skal se på, hvordan andre lande løser deres fælles samfundsopgaver, se

[Skrumsager Skau]

på, hvilke opgaver der anses for bedst at løse over skatterne og den offentlige administration, og hvilke opgaver der løses bedst i privat regi. Det ligger også i selve moderniseringsredegørelsen, og det vedrører selvfølgelig også den måde, opgaven løses på, f.eks. den økonomiske støtte til de arbejdsløse.

Jeg er overbevist om, at vi af andre lande vil kunne lære et og andet, ligesom andre lande kan lære af vores gode eller mindre gode løsninger. Og det haster. Det er den seneste rapport for OECD desværre et godt bevis på. Den påpeger kraftigt, at såfremt Danmark skal løse de selvskabte plager, er modernisering og herunder en kraftig beskæring af den offentlige sektor nødvendig. Vi må ikke glemme, at vi står over for en fuldbyrdelse af EF's indre marked.

Venstre er altså enig i de konklusioner, som redegørelsen munder ud i. Der er jo, som jeg indledte med at sige, både ris og ros til de indtil nu opnåede moderniseringsresultater.

Venstre er også enig i forslaget om at omlægge indsatsen i de kommende år, som det nævnes på side 16 og 17 i redegørelsen (se Folketingstidende 1989-90, sp. 9023-9040), og jeg tror ikke, at der er tvivl om, at selv om der er en række barrierer, vil langt de fleste medarbejdere og deres organisationer gå positivt ind i et fortsat arbejde, som gør, at deres job bliver mere ansvarsfuldt og mere tilfredsstillende, og som sikrer øget ledelsesfrihed og en mere individuel lønfastsættelse efter kvalitet i stedet for efter anciennitet.

Venstre tager med disse bemærkninger regeringens moderniseringsredegørelse til efterretning.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der var mange ting i Venstres tale, som jeg også havde forventet; den indeholdt alle de ideologiske sværdslag, som finansministeren ikke havde med.

De sidste bemærkninger om, at der skulle være et øget ansvar hos den enkelte offentligt ansatte, øget råderum for lederne rundt omkring, synes jeg også lød fornuftige nok, men det får mig da til at spørge, om de målsætninger, som hr. Skrumsager Skau nævnte, også gælder Postgiro.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Det gælder hele den offentlige sektor, og selvfølgelig gælder det også Postgiro. Reglerne vedrørende Postgiro fastsætter vi i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Nu er det jo sådan, at Postgiro er et godt eksempel på en offentlig virksomhed, som har fået ideer til produktudvikling, ideer til mange slags opgaver, den kan løse, men som den inden for de nugældende rammer ikke må løse. Der er intet, der tyder på, at de vil løse opgaverne ineffektivt, tværtimod vil de gøre det så effektivt, at der er nogle i branchen, der føler sig en lille smule truet og har lavet lobbyvirksomhed for at forhindre, at Postgiro får lov til at udvide deres aktiviteter.

Det er mit indtryk, at Venstre var faldet for denne lobbyvirksomhed, at de var faldet for de folk i branchen, som var nervøse for, at den offentlige sektor skulle være for effektiv på de nye markeder. Er det ikke sådan, hr. Skrumsager Skau, at Venstre ikke ville være med til at udvide mulighederne?

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Venstre går ind for, at vi får privatiseret Postgiroen, at vi får omdannet den til et aktieselskab, og at vi derefter sælger aktierne. Derved bliver der jo frit slag, derved bliver der store muligheder for Postgiro for at kunne udvikle nye produkter og videreudvikle de produkter, de allerede har, sådan som hr. Jes Lunde efterlyser.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må forstå det sådan, hvis det skal overføres kort: Den private sektor skal have frit slag, det skal den offentlige ikke.

Behnke (FP):

Det kan selvfølgelig bekymre lidt, når både den socialdemokratiske ordfører og SF's ordfører starter med ligefrem at rose denne her redegørelse, men jeg vil i al stilfærdighed gøre finansministeren opmærksom på, inden han griber alt for hårdt om roserne, at roser har torne.

[Behnke]

Redegørelsen er bygget op som en lang række beskrivelser af de undersøgelser, som AIM – eller hvem der nu har stået for dem – har gennemført. Det har resulteret i, at finansministeren har lavet en liste, sådan en top 10-liste, over de bedste virksomheder i den offentlige sektor.

Der er dog én ting, der mangler i de kriterier, man gav som kommissorium for at finde ud af, hvilke var de bedste virksomheder, nemlig en reel cost-benefit-analyse, som det hedder på nudansk, af de enkelte virksomheder. Man tager ikke højde for, at en lang række af de virksomheder, som nu har fået et ekstra plus i karakterbogen hos finansministeren, er monopolinstitutioner, det er institutioner, hvor der ikke er noget som helst reelt at sammenligne dem med.

Så kan man selvfølgelig godt gå ind og se på, om den enkelte medarbejder laver noget hele dagen osv., men man mangler den reelle cost-benefit-analyse, nemlig analysen af, om de samfundsressourcer, der anvendes på den pågældende virksomhed, nu også er anvendt optimalt. En sådan optimal anvendelse kræver nemlig, at man har et sammenligningsgrundlag. Sammenligningsgrundlaget er ikke, om den pågældende aktivitet slet ikke var blevet udført, men om man havde haft fantasi nok til at spørge: Hvad nu hvis opgaven havde været løst i privat regi, ville det så have betydet den samme samfundsomkostning, som når det er blevet udført i offentlige monopolinstitutioner? Men der er som sagt her lavet en liste over gode, velrenommerede institutioner, som har fået det pågældende plus i karakterbogen.

Det fremgår af analysen, at det er noget, man fra regeringens side har tænkt sig at fortsætte med. Man skal udpege »Årets Virksomhed«, »Månedens Medarbejder«, og den offentlige sektor skal være et sted, hvor man føler sig rigtig godt tilpas ved at arbejde.

Det var Venstres ordfører, hr. Skrumsager Skau, der refererede, hvilke paroler der nu skulle være for medarbejderne i den offentlige sektor. Alene ordet parole er vist hentet fra den modsatte side af salen, medmindre det bare er for sjov, man på side 5 i redegørelsen har skrevet – og jeg citerer:

»Medarbejderne er bevidste om organisationens mål og produkter, og de ved, hvad deres egen indsats betyder, derfor er de ofte stolte af deres arbejdsplads og de resultater, de har været med til at skabe.«

Det er fuldstændig som hentet ud af en før-Gorbatjov russisk virksomhed, hvor man gik ud med de store paroler, de store vægmalerier og de røde faner og fortalte om, hvor godt og hvor dejligt det var at arbejde på sin arbejdsplads, og at man skulle være stolt af det produkt, det resulterede i.

Dette er ikke en konservativ-liberal regering – eller hvad man nu kalder sig – værdigt, det er som direkte stjålet fra de gamle, stalinistiske styre og regimer for Jerntæppet. Det generer mig, at en ordfører fra partiet Venstre så minsandten tager disse »paroler« som indtægt for de synspunkter, man skulle have.

Det næste bliver vel, at man indfører en Palle Simonsen-orden eller sådan noget, man kan gå rundt og hænge på de medarbejdere, der den pågældende måned har gjort sig særlig fortjent til statens eller finansministerens opmærksomhed.

Det, der efter vores mening er den største fejl ved denne redegørelse, er, at et enkelt ord kun får lov til at være et enkelt lille ord, nemlig privatisering. Der er kun ofret en kvart sætning på begrebet privatisering. Det kan selvfølgelig være, fordi man mener, at ordet privatisering i sig selv er så godt og så fyldigt, at det ikke behøver mere plads. Vi er imidlertid bange for, at når der kun er en kvart sætning om privatisering på redegørelsens side 16, er det simpelt hen, fordi man har neddroset trangen til og lysten til at medvirke ved yderligere privatiseringer. For Fremskridtspartiet er privatiseringer kernen i det, vi taler om, nemlig moderniseringer i den offentlige sektor.

Og så er jeg tilbage ved mit udgangspunkt, nemlig spørgsmålet om cost-benefit-analyser af det, der foregår. Når SF's ordfører, når Socialdemokratiets ordfører og sikkert andre efter mig roser nogle offentlige virksomheder og siger: De gør søreme et godt stykke arbejde, vil jeg sige: Ja tak, men fordi de gør et godt stykke arbejde som offentlig virksomhed – det kan være Postgiroen, det kan være Københavns Lufthavn eller andre – er det jo ikke ensbetydende med, at de som privat virksomhed kun ville gøre det lige så godt eller dårligere. Der er ingen, der kan tillade sig at gå ind og afgive erklæringer om, at en privatisering af f.eks. en institution som Postgiroen ikke vil betyde, at den vil fungere endnu bedre, at der vil være et endnu større overskud, endnu flere aktiviteter, endnu

[Behnke]

flere medarbejdere, og at den dermed samfundsøkonomisk vil være et større aktiv for vores lille Danmark.

Så erkender man et par steder, at det dér med regelforenkling ikke altid giver succes. Man skriver på side 14, at man har haft mindre gode resultater af regelforenklinger. Lidt filosofisk kan man sige: Der er to slags regler eller love; der er de moralsk fornuftige, alle kan forstå, og dem er der ingen grund til at vedtage i Folketinget, for dem overholder alle alligevel. Så er der dem, der er moralsk forkastelige og uforståelige, og dem overtræder alle alligevel, så dem er der heller ingen grund til at vedtage.

Men så langt vil jeg ikke gå – ikke i denne sammenhæng i hvert fald. Selvfølgelig skal vi have nogle regler, men det skal være nogle letforståelige regler, og der er meget nøje sammenhæng mellem det, man skriver om regelforenkling, og det, der står på side 15, nemlig med hensyn til traditionerne i det politiske spil, traditionerne i den offentlige administration. Man har ikke traditioner for, at der sker nogle store omvæltninger. Man skriver senere, at der i Danmark er tradition for, at der er konsensus omkring tingene, og vi ved, hvor ofte regeringerne – ikke kun den nuværende, men også tidligere regeringer – har stræbt efter det, der på nudansk hedder: et bredt forlig – en bred løsning, hvor flest mulige partier bakker op om det. Det er der skrevet en bog om for nylig; den hedder »Den Danske Utopi«, den er skrevet af Henning Fønsmark, og han beskriver meget minutøst, hvor dårligt det faktisk har været for samfundsudviklingen, at man hele tiden forsøger at forene alles synspunkter.

Jamen altså, når der er 8 partier i Folketinget, så er der – og det kan vi ikke prøve at dække over – 8 forskellige grundsynspunkter repræsenteret i Folketinget i øjeblikket; der er endnu flere ude i befolkningen. Hvorfor forsøge at samle det i disse grå suppemasser, hvor man netop så får nogle regler, lidt til den ene side og lidt til den anden side – man beskriver her, hvordan der også skal være lidt hensyn til nogle interesseorganisationer – og så får vi disse tykke, tykke lovkomplekser, hvor ingen kan finde rundt, og hvor det er undtagelser fra undtagelserne og underbestemmelser til underbestemmelserne? Jeg kan godt forstå, at det giver rodeeri, og jeg kan godt forstå, at selv regelforenklinger kan blive noget, der ikke får succes, for re-

gelforenklinger – som man også erkender her – sker ofte ved, at man ikke afskaffer reglerne, men lader dem afløse af nogle regler, der måske er endnu mere udviklede.

Så erkender man, at man kun har nået 37 pct. af afbureaukratiseringsarbejdet. Vi har ved flere lejligheder presset på; det kunne jeg forstå at SF's ordfører også gjorde, så bør regeringen jo kunne se et flertal. Vi vil meget gerne presse på omkring afbureaukratiseringerne; vi synes, at den afbureaukratiseringsplan, der blev forelagt først i december 1988 og siden i juni 1989, for langt størstepartens vedkommende er helt rigtigt set, så nu er der kun grund til at komme videre.

Så skriver man også om problemerne med den lønpolitik, der er i den offentlige sektor. Når vi ser på de besværligheder, der er i form af privatiseringsarbejde, vil vi kun opfordre til, at man i langt højere grad tager højde for, at vi ikke skal have en alt for statisk offentlig sektor, men at man skal have nogle lønsystemer, der gør, at man godt kan flytte rundt på folk, uden at man hænger på ventepenge og andre ting.

Der er en ting, jeg til sidst godt kunne tænke mig at gøre opmærksom på, og det er fra den seneste skattepolitiske redegørelse, hvor man på side 124 erkender – og jeg citerer:

»Det offentlige konsum må i tillæg til omfordelingsvirkningen antages at indebære et velfærdøkonomisk tab.«

Jeg vil gerne rose den konservative ordfører for bemærkningerne om, at man fjerner tilskuddene til erhvervslivet og i stedet indfører brugerbetaling. Hver gang der udbetales 1.000 kr. i erhvervstilskud, skal der opkræves 1.300 kr. i den anden ende, for der sidder jo nogle i den offentlige sektor, som skal have løn for at administrere det. Det er den kendsgerning, man gør opmærksom på i den skattepolitiske redegørelse, at man spilder 300 kr. hver gang, og det er helt rigtigt set af den konservative ordfører. Jeg håber, at finansministeren også har noteret sig synspunktet.

Vi er meget store tilhængere af brugerbetaling med den tit formulerede undtagelse, der hedder sundhedssektoren. Men når man indfører brugerbetaling, må det altså være med den meget tydelige følgevirkning, at skatter og afgifter nedsættes tilsvarende, for ellers kommer vi jo til at betale for den samme ydelse to gange, og den hopper vi ikke på.

[Behnke]

Så vores formulering og vores melding vedrørende moderniseringsredegørelsen er, at hvis vi taler om afbureaukratiseringer, og hvis vi taler privatisering, så skal vi nok hjælpe ministeren og regeringen. Det med de gammelkommunistiske paroler håber jeg var en fejltagelse.

Kirsten Lee (RV):

Det er udmærket med mellemrum at få vurderet den offentlige sektor med henblik på, om den hele tiden er ajour med udviklingen i samfundet i øvrigt, og om den opfylder de krav om omstillinger, moderniseringer og forenklinger, som brugerne med rette kan stille til den offentlige sektor, så den hele tiden også kan opnå den respekt fra brugernes side, som den med rette fortjener. Så vi synes ikke, finansministeren skal have utak for sin redegørelse.

Når man ønsker at måle, hvorvidt en institution er en succes, er det vigtigt at opstille kriterier for, hvordan succesen for en given institution bør måles. Hvad er målsætningen? Lever den op til de opstillede målsætninger? Og det redskab tror jeg nok endnu er for uudviklet, og det kan nok udvikles yderligere. Drejer det sig f.eks. om at vurdere succesen for en højere uddannelsesinstitution, hvor forskning er en af opgaverne, ville et naturligt mål for succes måske være at finde ud af, hvordan institutionen rangerer i de internationale videnskabelige citationsindekser for videnskabelig forskning. Og jeg tror nok, at man kan udvikle de redskaber bl.a. i den retning.

Jeg synes også som hr. Jes Lunde, at det er godt, at borgerne har en positiv opfattelse af den offentlige sektor i almindelighed, men modsat hr. Jes Lunde konkluderer jeg, at på trods af megen politisk råben op om, at der er sket urimelige nedskæringer i den offentlige sektor, så ved befolkningen godt, at der ikke i de seneste år er sket anslag mod den offentlige sektor, som har medført reelle forringelser, og det er vigtigt.

Det er et problem, at samfundet i tiltagende grad bliver reguleret. Der er efterhånden ingen i dette land og slet ikke i Folketinget, der kan følge med i eller har overblik over alle de love og regler og cirkulærer og bekendtgørelser, der bliver udspøjet herindefra. Der er nogle områder, hvor vores kultur faktisk opsætter nogle regler, som er tilstrækkelige. F.eks. står der i politivedtægtens § 15, at små børn under op-

hold på en vej skal være undergivet fornødent tilsyn. Ja, det er indlysende, og det ved vi alle. Det behøver vi sådan set ikke skrive ned nogen steder; dér har vi en kulturel regulering. Den pålægger alle forældre et ansvar for at sikre deres børn et ansvarligt opsyn, og det gør ansvarlige forældre i Danmark også. Det finder de såmænd ud af. Og der er masser af lignende eksempler, som vi nok skulle bestræbe os på at få fjernet fra reglerne. Så var der måske mulighed for, at vi alle sammen kunne få et overblik over, hvad der sker.

Det er nødvendigt, at vi hele tiden bestræber os på at gøre samfundet mere overskueligt. Skattelovgivningen er et andet eksempel. Der er efterhånden ikke mange, der kan hitte rundt i de regler, som skattelovgivningen opsætter, og det er jo noget, som vedkommer os alle sammen i ganske væsentlig grad.

Men vi synes, at afbureaukratisering, deregulering, forenkling, modernisering er relevant af hensyn til hele tiden at opretholde respekten for den offentlige sektor. Det fortjener de ansatte i sektoren og naturligvis også brugerne.

Det er Det Radikale Venstres opfattelse, at vi har en velfungerende offentlig sektor, og det skal vi fortsat have. Men derfor vil vi også bestræbe os på hele tiden at diskutere, hvordan opgaverne løses bedst, billigst og på den enkleste måde. Vi tror, at vi på den måde hele tiden kan sikre en dynamisk, handlekraftig og fleksibel offentlig sektor.

Mimi Jakobsen (CD):

Det er jo allerede blevet sagt, at der ikke er meget nyt i redegørelsen. Det synes jeg ikke man skal bebrejde finansministeren, for man kan jo ikke lave en ny moderniseringsredegørelse hvert år, hvor man sætter nye mål, nye midler og nye tankegange ind. Det er naturligvis det, som regeringen altid godt kan lide at kalde »det lange, seje træk«, og derfor kan der naturligvis ikke komme helt nye elementer ind år for år; så ville det i hvert fald skabe en total forvirring rundt omkring. Der er ikke noget at sige til, at det er de velkendte ord, vi ser her.

Jeg synes nok, at der er så meget nyt i redegørelsen, f.eks. det, at man, som også hr. Lykkesoft fremhævede det, faktisk har været ude at spørge, man har faktisk undersøgt – hvilket jeg specielt synes er interessant – hvilke fire fælles træk der gjorde sig gældende blandt de – var

[Mimi Jakobsen]

det ti eller syv? – dukse i sådanne godt ledede og velfungerende virksomheder. Og man kan sige: Nå ja, det kunne man måske også have tænkt sig til. Men nu er det altså undersøgt, og nu er der stillet nogle retningslinjer og nogle mål op, og det synes jeg er fint.

Fokus på resultaterne – man kunne fristes til at sige: Ja, havde vi endda det herinde, så ville det jo være fint. Men i hvert fald er det oplagt, at jo bedre information der bliver givet på en virksomhed, jo mere man føler sig som et hold, jo mere man er klar over, hvad målet er med det, man går og foretager sig, med det, de andre laver, og hvordan man selv er relateret til det, jo mere sport bliver der i at gøre det godt, og jo sjovere bliver det i øvrigt også at have med at gøre.

Fokus på brugerne – det håber jeg selvfølgelig at man løbende vil følge op med undersøgelser, at det ikke bare bliver én gang, vi får at vide, hvad privatpersoner og hvad erhvervsvirksomheder mener om det offentlige. Man kunne godt forestille sig, at det var en tilbagevendende begivenhed, sådan så vi fik nogle mål for: går det bedre, går det dårligere osv. Jeg ved ikke, hvordan man har spurgt, men det har man sikkert været meget omhyggelig med, og det vil jeg gerne opfordre til at man gjorde med jævne mellemrum, så vi fik nogle meldinger, når man nu sætter så meget i sving for at få dette til at fungere.

Fokus på medarbejderne – det har jeg sådan set allerede været inde på under punktet om resultaterne. Igen er det jo oplagt, at det er medarbejderne, det er den enkelte, det er holdet, der skaber resultaterne, og er de bevidste om, hvad målet er, og synes de, det er sjovt, så kommer der meget mere end økonomi ud af det.

Det med råderummet kan vi jo alle sammen tage til os. Man skal lade være med at blande sig så meget. Der skal gives mere råderum fra det politiske hold, vel også nok fra chefholdet. Det skal jeg i øvrigt vende tilbage til.

Jeg synes, det er fire gode bud, og jeg synes, vi kunne brodere dem i korssting og hænge dem op mange steder. Det vil jeg dog ikke opfordre ministeren til.

Hvad angår råderummet, tror jeg personligt, at vi har nogle grundlæggende ting i vores system, som hindrer en afbureaukratisering. Jeg siger ikke, den ikke sker. Vi ser også morsomme eksempler på det modsatte. Jeg skal nok lade

være med at nævne de småting, vi har været ude for med mavesårsmedicin og hul i isen og alt det her – det er jo småpjat. Det er bare altid det, man kan huske, det, der ikke var sådan, som det skulle have været. Vi har jo igennem årene fået opbygget en fornemmelse af, at vi skal have millimeterretfærdighed, alt skal gå fuldstændig rigtigt for sig, der må ikke være én krone regnet galt nogen steder, alt skal nøjagtigt måles og vejes i forhold til visse kriterier. Så længe vi har den fornemmelse, får vi ikke afbureaukratiseret, det kan vi lige så godt se i øjnene. Man må inden for det offentlige indstille sig på, at det godt kan være, vi den ene gang udbetaler 200 kr. for lidt og så til gengæld en anden gang 200 kr. for meget. Nu nævner jeg bevidst 200 kr. og ikke 20.000 kr., for jeg er godt klar over, at der selvfølgelig er grænser for, hvor langt forståelsen for dette rækker.

Men sagt lidt groft, man bliver altså nødt til at opgive tanken om, at man kan måle et hvilket som helst individs problemer og forhold efter nogle ganske nøjagtige kriterier og nå til et retfærdigt resultat. Vi bliver nødt til at renoncere på den detaljeringsgrad, vi har i dag, og det kræver meget af politikerne, for vi vil være de første til at sige: Uha nej, dette her må vi sandelig styre noget bedre, sådan som det også står beskrevet i redegørelsen. Men det kræver selvfølgelig også noget af den befolkning, der skal have med det at gøre, og som skal affinde sig med, at det godt kan være, at vi ikke kan gå så nøjagtigt til værks og se på enhver lille detalje og vende hver en sten i en sagsbehandling fremover.

Men det andet råderum, jeg tror der bliver behov for, er, hvad angår hele systemets – eller store dele af systemets – mistillid til dem, der møder det. Må jeg give et eksempel: Mange vil vide, at jeg i min daglige tilværelse også færdes blandt handicappede, og det kan virkelig gøre mig harm, når man oplever, at et menneske, der er ramt af en uhelbredelig sygdom – og den er uhelbredelig, der kan ikke gøres noget som helst ved den – det menneske skal ikke desto mindre, hver eneste gang man skal have bevillet en ny krykke eller en ny kørestol eller et eller andet hjælpemiddel, hele turen forfra og have en lægeerklæring på, at man stadig væk er belastet af denne sygdom. Ja, selvfølgelig er man det, for den kan jo ikke kureres. Man skal hele møllen om igen, have helbredserklæring om, hvordan det nu går, osv.

[Mimi Jakobsen]

Ud over de afbureaukratiseringsmuligheder, der ligger her, er der selvfølgelig det rent menneskelige. Hvorfor belaster vi folks ressourcer, som i forvejen kan være sparsomme i perioder? Hvorfor belaster vi dem med at skulle gå fra Herodes til Pilatus for at argumentere for, at de stadig væk har det forfærdeligt? Jamen lad dem dog så få et brugerkort, der angiver den og den diagnose, og at sygdommen ikke kan helbredes, således at de kan køre igennem systemet med rimelige mellemrum og få udskiftet deres hjælpemidler.

Men den dér mistillid, vi viser folk ved at sådan underforstå, at de er nok ude på at snyde sig til en ny kørestol, når sandheden selvfølgelig er, at de ville være lykkelige, hvis de kunne kyle den stol ud af vinduet! Og så er det oven i købet et lille område, der ikke koster alverden – jeg ved godt, at der er mange penge i det – men i den store sammenhæng er det ikke de voldsomme beløb. Det er små menneskegrupper, vi har med at gøre, men hvor gør vi dog livet surt for de mennesker og for vores eget system med sådan noget.

Redegørelsen taler en hel del om lederne i de offentlige virksomheder, og det er der jo god grund til, for mange initiativer skal komme fra dem, og de skal være sporet ind på alle disse ting for at kunne formidle dem videre. Men jeg vil godt advare imod, at man kun fokuserer på lederne. I hvert fald vil jeg opfordre lederne til at forstå, at vel skal man ikke holde møder og forhandlinger i én uendelighed om, hvordan dette skal foregå. Men hvor har jeg mange gange, da jeg var socialminister, mødt hjemmehjælperne, plejehjemsassistenter og andre, når jeg var ude at tale om modernisering og ældrepolitik, som sagde: Ved du hvad, Mimi, hvis vi bare kunne få lov til at forklare, hvordan vi kunne gøre hjemmehjælpen bedre, eller hvordan rationaliseringen på plejehjemmet kunne finde sted, for vi ved det godt, men der er bare aldrig nogen, der spørger os.

Jeg ved godt, at tingene skal gøres rationelt, men de skal også gøres, så man har tid til at lægge øre til dem, der faktisk går og slæber – inden for en fornuftig tidsramme og inden for visse begrænsninger, o.k., men tag dog og læg øre til dem, der kan give de bedste råd af alle, derved får man en helt anden forståelse for problemerne. Det er banalt, men jeg siger det i dag, fordi det stadig væk ikke bliver gjort godt nok rundt omkring.

Incitamentet må nemlig længere ned end til lederne, der måske er de mest resultatorienterede og har nemmest ved at være det, fordi de også har deres prestige. Vi må have det helt dækket, hvor den enkelte sagsbehandler i socialforvaltningen i X kommune føler, at der er ting, der er vigtigere end bare at få sagerne fra indbakken til ud-bakken.

Hvis jeg nu var den pågældende sagsbehandler og vidste, at jeg havde x kr. hvert år, og at de skulle slå til til den 31. december, måtte jeg, Olsen, der sidder her ved mit skrivebord og skal modtage den og den klient, være opmærksom på, at jeg må finde de små løsninger, de hurtige genveje, jeg må prøve at finde noget, der virker lidt i denne situation. Billigt og nemt, men også noget, der imødekommer netop det menneske, der sidder foran mig. Incitamentet må længere ned. Det har noget at gøre med fokus på medarbejderne.

Nu er jeg nødt til at gøre det kort, jeg har allerede snakket for længe.

Brugerbetaling må jeg tage nogenlunde de samme forbehold over for som hr. Lykketoft. Det ved finansministeren godt, så det er der ikke noget nyt i.

Om besparelser vil jeg sige, at der er gode sider ved det, bl.a. omkostningsbevidstheden, for der er brugt tumpede penge og bliver det stadig rundt omkring. De dårlige sider er, at man stadig væk rundt omkring må tage sig til hovedet, når man ser, hvad der sker i disse sparerunder.

På en forskningsinstitution sker der det, at man får at vide, at man skal nedskære x pct. Det holder man 517 møder om med samarbejdsudvalg og hist op og kom her ned og finder så langt om længe disse besparelser. Dagen efter dumper der et brev ind fra Forskningsministeriet om, at man vil opprioritere forskningen, så institutionen får tildelt x mio. kr., som nogenlunde svarer til de x kr., man har brugt 14 dage på at rationalisere væk. Så fylder man dem ned i det tomme hul, og så siger man: Du godeste!

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde med at takke for den redegørelse, vi har fået. Som andre har været inde på, er det ikke en ny og revolutionerende publikation, vi er blevet præsenteret for. Vi har nogle gange fået en sådan moderniseringsredegørelse, der jo er en statusopgørelse, men det afgørende er den løbende modernisering.

[Kofod-Svendsen]

Jeg tror ikke, at man pludselig kan beslutte, at man vil lave en total modernisering af den offentlige sektor, som om den var helt elendig, og at den så i løbet af 2 måneder eller et år vil blive fantastisk meget bedre. Sådant er livet ikke, og det foregiver man heller ikke på nogen måde. Det er tværtimod en meget realistisk gennemgang, vi har fået i denne redegørelse. Vi har en god offentlig sektor, men på en række områder kan den blive endnu bedre, og det må være det, vi i fællesskab skal arbejde på.

Nogle af de ting, som fru Mimi Jakobsen trak frem – rapporten om de bedste i staten og de kriterier, man har stillet op for en evaluering – synes jeg var vældig fornuftige. Det er altså meget spændende at læse, hvad der har været årsag til, at netop de og de dele af den offentlige sektor har fået førertrøjen.

Mere generelt har jeg efter at have læst dette tænkt, hvordan vi får bevæget os fra det, jeg vil kalde et noget stift institutionssamfund, til et samfund, som i højere grad giver den enkelte person og den enkelte familie større råderum, større selvbestemmelse. Det tror jeg er noget af det overordnede, vi hele tiden skal have for øje.

Jeg tror, at en stor offentlig sektor har indbygget i sig, at den må blive lidt større. Spørgsmålet er, om det i grunden er nødvendigt, at vi løser denne opgave. Kunne familien eller lokalsamfundet ikke lige så godt eller måske endnu bedre varetage denne opgave? Jeg tror, at vi må stille nogle spørgsmål, hvis moderniseringen skal blive en succes. Hvordan motiverer vi nogle til at tage et større ansvar og fordele ressourcerne bedre?

Lad mig tage et eksempel: Jeg har en svoger, der er leder af en privat skole, og han har flere gange sagt til mig: Hvis vi bare kunne få et lidt større råderum. Vi vil ikke have flere penge, men hvis vi ikke havde disse stive bevillingssystemer, kunne vi måske spare lidt på et område og bruge lidt mere på et andet. Jeg ved godt, at der er sket en opblødning, men jeg tror, vi kan komme længere.

Da jeg som præst besøgte plejehjem og talte med lederne, blev jeg ofte spurgt, om der ikke var mulighed for, at de selv kunne prioritere, hvordan de ville bruge ressourcerne, for de troede, at de så ville få mere for pengene. De toner møder vi flere steder i redegørelsen, og jeg tror, at vi skal gå videre i retning af uddelegering af ansvar og øget selvforvaltning – for at bruge

nogle af de traditionelle slagord. Vi skal hele tiden tænke på, når vi skal lave love, at ansvaret skal uddelegeres.

Jeg er også meget enig i det, fru Mimi Jakobsen var inde på, om balancen mellem millimeterretfærdighed og afbureaukratisering. Ministre skal i samråd, vi skal tage et initiativ, men bruger i grunden utrolig mange ressourcer på at skabe fuldstændig millimeterretfærdighed, ressourcer, som måske kunne anvendes bedre. Jeg tror, det er vigtigt, at vi får denne debat om, hvordan vi skal bruge de samlede ressourcer. At lave en fordeling på et bestemt område koster faktisk for meget i forhold til det, som et givet antal borgere får ud af det.

Brugerbetaling og privatisering vil jeg også sige et par ord om.

Hvis vi kan privatisere samfundet, så især den enkelte familie får et større råderum, synes jeg, vi har fat i noget af det, jeg opfatter som positivt ved privatisering. Ellers har jeg et meget pragmatisk syn på privatisering. Er det hensigtsmæssigt, at staten har påtaget sig en opgave, skal staten fortsat gøre det, men er det mere hensigtsmæssigt, at den bliver lagt ud til den enkelte person, organisation eller gruppe, skal vi gøre det. Jeg tror godt, at vi kan skabe et mere borgervenligt og menneskevarmt samfund ved øget privatisering, hvis vi gør det ud fra min grundtanke om, at det er et spørgsmål om at give den enkelte familie bedre mulighed for at tage ansvaret for sig og sine. Naturligvis er der ikke tale om, at jeg vil kaste det kollektive, sociale ansvar over bord, men mange familier føler sig ligesom spærret inde i et institutionsovervågeri. Kan vi få blødet det op, tror jeg, en privatisering vil blive positiv og god.

På nogle områder er brugerbetaling uhenigtsmæssig og vil måske oven i købet skabe mere administration, men på andre områder kan det fremme den enkeltes ansvarlighed, fordi man bliver mere bevidst om, at et bestemt gode faktisk koster noget. Der er vi igen inde på denne balance, som jeg også mener redegørelsen lægger op til.

Jeg kan konkludere, at jeg er enig i redegørelsens grundholdning. Derfor bliver det kun til nogle spredte kommentarer til redegørelsen, for selve grundholdningen, at vi har en god offentlig sektor, som vi skal prøve at gøre bedre, kan jeg tilslutte mig. Kan vi anvende overskriften, at det er den enkelte familie, som skal have

[Kofod-Svendsen]

mulighed for øget ansvar, synes jeg, vi er på rette spor.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Hr. Behnke advarede om, at roser har torne. Men det er alligevel en smuk blomst, og derfor tager jeg gerne imod den buket roser, som jeg synes jeg har fået også fra hr. Behnke for en væsentlig del af indholdet i moderniseringsredegørelsen.

Jeg synes, man kan sammenfatte det på den måde, at det nu er muligt afslappet og nuanceret at diskutere i Folketinget, hvilke opgaver den offentlige sektor skal have. Langt væk er den fortid, hvor vi førte hetz mod de offentligt ansatte. I det omfang, vi har kritik af den offentlige sektor, er vi nu begyndt at rette den mod politikerne, som har ansvaret, og ikke mod de enkelte offentligt ansatte.

Så jeg synes, vi må konstatere, at det, der var et af hovedformålene med hele moderniseringsredegørelsen og med den måde, vi har tilrettelagt den på i år, nemlig at bidrage til en nuanceret debat, er lykkedes, og det er jeg ganske glad for.

Jeg har nogle kommentarer til en række af de ting, der er blevet fremhævet af de enkelte ordførere.

Jeg noterede selvfølgelig, at hr. Lykketoft ikke helt havde lyst til bare at være positiv, for det lå næsten sådan, at hvis hr. Lykketoft kun skulle kommentere redegørelsen, var han nødt til at være positiv stort set hele vejen igennem. Derfor måtte hr. Lykketoft prøve at finde eksempler uden for redegørelsen for dog at kritisere en lille smule. Jeg vil da heller ikke afvise – uden at tage stilling til de konkrete sager, som hr. Lykketoft nævnte – at vi ikke altid første gang vælger den rigtige metode i vores afbureaukratiseringsforsøg. Men vi må også lære af de forsøg, vi gør. Det er nemlig en helt ny situation. Hvor vi tidligere har skullet opbygge den offentlige sektor, er vi nu i en fase, hvor vi skal nedtrappe størrelsen af den offentlige sektor, og det er en anden og vanskeligere opgave, som vi ikke har prøvet før, og derfor begår vi selvfølgelig fejl, når vi bevæger os ind i det, men vi kan forhåbentlig lære af de fejl, sådan at vi hele tiden bliver bedre til at løse den opgave.

Hr. Lykketoft udtrykte en vis skepsis over for brugerbetaling og privatisering, men henviste alligevel samtidig til SAMAK-rapporten, og

SAMAK-rapporten, som de nordiske socialdemokratier og fagbevægelser har udarbejdet, er på mange måder interessant, fordi den er udtryk for, at der også i socialdemokratierne i Norden er sket en bevægelse i forståelsen af en mere nuanceret holdning til den offentlige sektor. Vi kunne vel ikke have forestillet os i 1982, at SAMAK-udvalget havde skrevet, som man har gjort på side 33:

»Opgaver, som engang har været offentlige trenger ikke altid være det, på samme måde som ikke heller private opgaver for altid må løses privat. Valget mellem offentlig og privat drift må gøres ut fra, hvad som bedst tjener brugerne og samfundets interesser« – på et lidt hjælpeløst norsk.

Det er taget fra det norske Arbejderpartis program, og det, man her siger om privatisering, har altså fået tilslutning fra de nordiske socialdemokratier. Det vil man gerne se på. Det er ikke sådan, at det, der engang har været løst af den offentlige sektor, nødvendigvis altid skal løses dér. Det må vi se på fra sag til sag. Det synes jeg er et skred i holdningen, som jeg gerne vil kvittere for, for det kan give anledning til en mere afslappet og konstruktiv debat om privatisering.

Den konservative ordfører, hr. Collet, nævnte to konkrete ting, som den konservative gruppe gerne ville bede regeringen arbejde videre med. Det ene drejede sig om, at man i stedet for erhvervsstøtteordninger skulle spare de pågældende penge og bruge dem til erhvervsskattelettelser. Det var det, vi i en vis udstrækning allerede gjorde i december 1989 i forbindelse med finansloven, men det er sandelig en metode, som vi har tænkt os at arbejde videre med, og jeg er enig med hr. Behnke i, at det ofte er bedre at lade pengene blive i virksomhederne i stedet for først at bruge administrativ kraft på at tage dem ind over statskassen og så få delt dem ud igen. Det er ofte meget bedre, at pengene bliver dér, hvor det oprindelige overskud skabes.

Det andet, hr. Collet sagde, var, at der er behov for en større grad af konkurrence mellem de forskellige offentlige institutioner indbyrdes. Jeg er fuldkommen enig i det synspunkt og vil gerne arbejde videre med det.

Hr. Jes Lunde opfattede tonen som et politisk signal om, at vi ønsker en nuanceret debat om den offentlige sektor, og jeg vil gerne be-

[Finansministeren]

kræfte, at det faktisk var meningen med den tone, der er lagt ind i redegørelsen, så det er rigtig læst. Men det er også nødvendigt, at vi får den debat, for reduktionen af den offentlige sektor er faktisk nødvendig, det er ikke et ideologisk spørgsmål.

I den forbindelse vil jeg godt nævne den redegørelse om styring af det offentlige personaleforbrug, som Finansministeriet og Indenrigsministeriet offentliggjorde i februar i år, hvor vi bl.a. vurderer udviklingen i arbejdsstyrken.

Lad mig tage tre 5-års-perioder og se på tilgangen i arbejdsstyrken. Fra 1975 til 1980 var der en tilgang i arbejdsstyrken på ca. 158.000, fra 1995 til 2000 vil der ikke være nogen tilgang, og fra år 2005 til 2010 vil der være et fald i arbejdsstyrken på 60.000. Det er altså klart, at når vi skal tilrettelægge samfundsudviklingen, må der være forskel på den måde, vi tilrettelægger den på, når vi i en 5-års-periode har en tilgang på 158.000 og i en anden har et fald på 60.000. Derfor er det vores vurdering, at størrelsen af den offentlige sektor må tages op til grundig overvejelse, og det er også vores vurdering, at vi må nedtrappe størrelsen af den offentlige sektor for simpelt hen at have den nødvendige arbejdskraft til rådighed for den produktion og eksport, der skal ske i den private sektor.

Jeg vil gerne sige det på den måde, at hvis vi skal have råd til at fastholde og udbygge et velfærdssamfund, mener jeg, at det er pinende nødvendigt, at vi nedtrapper størrelsen af den offentlige sektor. Hvis vi ikke har vilje til at frigøre arbejdskraften, sådan at den kan overføres til erhverv, der kan producere og eksportere os ud af vore problemer, bliver vi låst fast i den danske gældsfælde.

Når vi skal nedtrappe den offentlige sektor, men samtidig have en offentlig sektor, som er velfungerende, og som leverer god service, er det netop vigtigt, at vi får denne nuancerede debat om den offentlige sektors størrelse og om, hvilke opgaver den offentlige sektor skal løse. Vi skal have en personalepolitik, en overenskomstsituation, en lønpolitik, der gør, at vi kan tiltrække gode, kvalificerede, engagerede og motiverede medarbejdere, sådan at den offentlige sektor er en bragende god arbejdsplads, hvor det er godt at arbejde, hvor man er stolt af at arbejde, og hvor man leverer service af en kvalitet, som vores borgere og andre brugere kan være tilfreds med.

Det er altså nødvendigt at reducere den offentlige sektor, men hvis det skal lykkes, er det sandelig også nødvendigt at gøre det på en sådan måde, at de offentligt ansatte er klar over, at det ikke er rettet mod dem, men mod politikerne. Det er os, der har ansvaret for at tage stilling til sektorens størrelse.

Jeg noterede selvfølgelig, at hr. Jes Lunde var mere positiv over for rapporten om de bedste i staten end hr. Behnke, men jeg mener nu ikke, at man kan få det til at hænge sammen med sit politiske ståsted. Nu ville hr. Behnke gerne sammenligne det med Rusland og stalinistiske metoder. Hvad er det for noget? Hvor tit kårer vi årets bedste fodboldspiller eller årets bedste sportsmand eller årets bedste danske film eller årets bedste danske fjernsynsudsendelse? Det gør vi igen og igen.

Hvis vi ser på det private erhvervsliv i Danmark, er der ikke det erhvervsblad med respekt for sig selv, der ikke en eller to gange om året kårer årets bedste private virksomhed. Somme tider gør man det ud fra overskudsgrad, somme tider ud fra omsætningsgrad eller omsætningsfremgang, somme tider ud fra det, der på nydansk hedder image, altså et forsøg på også at skabe konkurrence mellem de private virksomheder om at være gode. Man uddeler årets regnskabspris, man uddeler årets bestyrelsespris. Det er en god privatkapitalistisk metode, hvis vi endelig skal sige noget.

At turde sige, at noget er godt, og at turde tage ansvaret for at pege på, at nogle er gode, og dermed sige, at andre ikke er helt så gode, er en god kapitalistisk metode, og det er egentlig lidt specielt, at det er hr. Jes Lunde fra SF, der synes, det er i orden, mens hr. Behnke fra Fremskridtspartiet går imod det.

Både hr. Jes Lunde og hr. Behnke var enige om, at vi skulle øge tempoet i afbureaukratiseringen, og det er en melding, som jeg tager positivt op, for et af formålene med moderniseringsredegørelsen er faktisk at få skabt det politiske grundlag for, at vi kan få et endnu stærkere tempo i afbureaukratiseringen og et endnu stærkere tempo i moderniseringen. Det mener vi der er behov for, sådan at vi på naturlig vis kan nedtrappe størrelsen af den offentlige sektor.

Jeg noterede, at stort set alle ordførere, måske med undtagelse af hr. Lykketoft, der virkede lidt gammeldags i dag, sagde, at vi selvfølgelig

[Finansministeren]

lig kan diskutere brugerbetaling. Det er klart, at det skal være på udvalgte områder, og at der er områder, hvor vi ikke vil være med, men stort set alle andre ordførere erklærede sig positive over for at diskutere brugerbetaling på udvalgte områder. Det strakte sig fra hr. Jes Lunde over hr. Kofod-Svendsen til hr. Behnke, men også andre ordførere var inde på det.

Jeg noterede også, at hr. Jes Lunde var med på en fordomsfri analyse af privatisering, dvs. at både Socialdemokratiet, SF og de borgerlige partier faktisk nu taler om fordomsfrit at drøfte privatisering, når det er naturligt og forstandigt. Der er så stadig væk en lille forskel i opfattelsen af, hvornår det er naturligt og forstandigt, men der er i hvert fald grundlag for en dialog.

Hr. Behnke var, som jeg sagde, lidt inde på problemerne i analysen »De Bedste« og mente ikke, at det var en egentlig costbenefitanalyse, og det kan man da godt sige det ikke var. Men jeg vil alligevel godt pege på, som der står i redegørelsen, at to af de fire kriterier, der lå til grund for vurderingen, var effektiv ressourceudnyttelse og høj produktkvalitet; den tredje var god og hurtig kundebehandling. Da jeg i gamle dage lavede costbenefitanalyser i det private erhvervsliv, havde de lige præcis med disse områder at gøre.

Hr. Behnke var lidt ked af, at der kun var ofret en kvart sætning på privatisering. Det er jo ikke antallet af linjer, der er afgørende, hr. Behnke, det er vel, hvad der står på de pågældende linjer. På side 16 står, at mulighederne for øget anvendelse af brugerbetaling og selvforvaltningsprincippet samt privatisering fortsat bør indgå som et centralt element i at effektivisere løsningen af opgaverne og skabe større valgfrihed for borgerne. Altså et klart budskab om, at for regeringen er privatisering stadig væk et centralt element, og vi er i fuld gang både i forbindelse med finansloven for 1989 og finansloven for 1990 med at gennemføre en lang række privatiseringsprojekter.

Jeg noterede hr. Behnkes positive tilsagn til at arbejde videre med privatisering, med afbureaukratisering og med brugerbetaling. Dermed gav han i virkeligheden et tilsagn om at arbejde positivt videre med en række af hovedbudskaberne i moderniseringsredegørelsen.

Fru Mimi Jakobsen ville gerne have opfølgning med jævne mellemrum af brugerundersø-

gelserne. Jeg vil ikke garantere, at vi kan lave en undersøgelse, der hedder »De Bedste i Staten«, hvert eneste år. Det er nok ikke en rigtig metode at bruge år efter år. Men de egentlige brugerundersøgelser, som er refereret i redegørelsen, har vi tænkt os at køre videre med, og vi tror oven i købet, at de vinder i værdi, når man gentager dem med jævne mellemrum.

Fru Mimi Jakobsen og hr. Kofod-Svendsen var inde på det problem, vi har i Folketinget, med balancen mellem millimeterretfærdighed på den ene side og muligheden for at afbureaukratisere og give råderum til lederne på den anden side.

Jeg er meget enig med begge ordførerne i, at hvis vi skal give det råderum til lederne, som er afgørende for, at de kan sikre, at institutionerne er velfungerende og gode, må vi politikere tage ansvaret for, at vi ikke længere vil insistere på millimeterretfærdighed. Nu skal det ikke være en opfordring til, at man skal lade være med at kalde ministre i samråd, for det er selvfølgelig ethvert folketingsmedlems ret at gøre det, men det er fuldkommen rigtigt set, at mange af samrådsspørgsmålene drejer sig om at sikre millimeterretfærdighed, også i de tilfælde, hvor vi ved lov har besluttet, at der må være forskel, fordi der skal være råderum for forskellige beslutninger. Et af 1990'ernes afgørende temaer kan meget vel blive, om vi har det politiske mod til at give vore ledere i den offentlige sektor det tilstrækkelige råderum.

Jeg vil godt sige til fru Mimi Jakobsen, at når vi sætter fokus på lederne, er det i høj grad også af hensyn til medarbejderne, for kun hvis lederne har mulighed for at fungere som ledere, kan de fokusere på medarbejderne og udvikle og udnytte deres kreativitet og arbejdskraft og den motivation og det engagement, der ligger i dem. Vi så også i undersøgelsen »De Bedste i Staten«, at de, der bliver de bedste i staten, er dem, der sætter fokus på medarbejderne.

Hr. Kofod-Svendsen sammenfattede på en måde sit indlæg ved at sige, at vi skal have mere for de samme penge. Jeg vil godt stramme det en lille smule og sige, at 1990'ernes udfordring til den offentlige sektor er at få mere og bedre service for færre penge.

Som sagt i indledningen af mit indlæg synes jeg, vi har haft en god, nuanceret debat. Jeg tror og håber, den kan bidrage til, at vi får yderligere fart på moderniseringen, og hvis det er en

[Finansministeren]

korrekt analyse af den debat, vi har haft i dag, har moderniseringsredegørelsen faktisk tjent sit formål. Jeg glæder mig i hvert fald til det fortsatte samarbejde med alle Folketingets partier om at gennemføre de gode tanker, der har været fremlagt i dag fra alle sider.

Lykketoft (S):

Nu hørte jeg ikke nøjagtig, hvad hr. Jes Lunde sagde om brugerbetaling, men jeg kan ikke forestille mig, jeg kan være uenig i det.

I debatten sidste år, som på det punkt var mere grundig, gentog jeg også ved den lejlighed det synspunkt, som jeg har fået skrevet ind i SAMAK-rapporten, at brugerbetaling kan være udmærket på områder som miljø og trafik som en adfærdsregulerende finansiering af dele af de offentlige udgifter. Det, vi tager afstand fra, er, hvis man på de store, brede serviceområder som uddannelse, sundhed og omsorg for børn og gamle kræver brugerbetaling eller øget brugerbetaling, som ikke kan undgå at trække indkomstfordelingen og fordelingen af forbrugsmulighederne i samfundet skævere. Det er de store udgiftsområder, og derfor bliver de områder, hvor der kan være mulighed for enighed, ret marginale i den store sammenhæng.

I øvrigt er brugerbetalingsdiskussionen mest velegnet til at fremkalde misforståelser. Hvis jeg havde sagt, at vi meget gerne ville diskutere en hel masse om det, er jeg helt sikker på, at jeg var blevet misforstået i en bred offentlighed.

I forbindelse med privatisering er det citat, finansministeren har fundet fra SAMAK-rapporten, ganske udmærket. Jeg tror, det kunne blive vedtaget næsten enstemmigt i Folketinget. Det er ikke en af de mest indholdstunge passager i SAMAK-rapporten. Det er klart, at arbejdsdelingen mellem privat og offentlig virksomhed selvfølgelig skal fastlægges ud fra, hvad der tjener borgernes behov bedst.

Vi har sat nogle meget store spørgsmålstejn ved regeringens privatiseringsprojekt dér, hvor man privatiserer reelle offentlige monopoler og gør dem til private monopoler, eksempelvis Københavns Lufthavn i Kastrup, og gør det på en måde, der får en i øvrigt uhyre veldrevet – det fremgår også af redegørelsen – stærkt over-skudsgivende og for samfundet vigtig virksomhed til at slæbe rundt med en stor gældsforpligtelse til staten, så den ikke i samme grad som nu kan opfylde sin mission i dansk erhvervs politik og dansk samfundsudvikling.

Det synes vi er en uklog form for privatisering, som udelukkende er affødt af de høkermetoder, man laver finanslov efter. Den måde, man regner besparelser ud på og lægger æbler, pærer og bananer sammen, når man laver finanslovsforlig, har ikke noget med fodbold at gøre, det er dårlig økonomisk politik. Det er dårlig erhvervs politik at gribe tingene an på den måde.

Den offentlige sektor skal være så stor og så moderne ledet og så moderne indrettet, som det er nødvendigt for bedst muligt at understøtte moderniseringen af den samlede samfundsøkonomi. Moderniseringsproblemerne er jo så sandelig ikke indskrænket til den offentlige sektor. Hvis ikke vi får moderniseret vores private sektor, får vi aldrig løst vores betalingsbalanceproblemer og vores beskæftigelsesproblemer.

Det, som jeg synes gang på gang på gang er fejlen i regeringens tilgang til disse problemer – det gik igen i finansministerens opremsning af, hvad arbejdskrafttilgangen var tidligere, og hvordan den faldt nu i de kommende år – er, at regeringens udgangspunkt for at vurdere den offentlige sektor er et eller andet bestemt opfundet tal for, hvor mange stillinger der skal fjernes.

Min tilgang er, at der ikke skal være én overflødig ansat i den offentlige sektor, men der skal ikke laves nedlæggelse af stillinger i bundter, der skal ikke laves fyringer i bundter, fordi der er et eller andet politisk flertal, der har en ideologisk opfattelse af det. Det synes jeg er uklogt.

Argumentet om arbejdsstyrken er dårligt. Vi har næsten 300.000 mennesker, som vi ved en tilstrækkelig fremsynet, effektiv og storstilet indsats på efteruddannelse og øvrig arbejdsmarkedspolitik kunne gøre aktive for et fremtidigt ekspanderende erhvervsliv. Vi har en alt for tidlig tilbagetrækningsalder i en situation, hvor konjunkturerne igen går opad, og der er ingen tvivl om, at det vil regulere sig selv, hvis de lidt ældre tilbydes muligheder for at blive længere på arbejdsmarkedet på deltid.

Vi har mange kvinder, især kvinder, der er på deltid, som gerne ville være på mere end deltid, hvis mulighederne fandtes. Det er altså ikke nødvendigt at argumentere med erhvervslivets fremtidige arbejdskraftbehov ved at sige, at så skal vi partout fyre børnehavepædagoger og sygeplejersker for at omskole dem til metalindu-

[Lykketoft]

strien. Der er masser af folk andre steder i dette samfund, som man kan omskole til at gå ind i metalindustrien.

Jes Lunde (SF):

Jeg er enig i de bemærkninger, hr. Lykketoft har haft om brugerbetaling og privatisering.

Jeg synes, det er udmærket, at finansministeren vælger at rose os for fordomsfrihed, fordi vi vil se sagligt på tingene. Vi kunne så ønske os, at vi havde mulighed for at rose regeringen for det samme, for vi ønsker, at regeringen har øget fordomsfrihed over for, hvor grænserne mellem den offentlige og den private sektor skal gå. Vi ville godt være med til at se, om der er nogle vildskud på den offentlige sektor, som ikke mest rationelt hører hjemme dér.

Til gengæld kunne vi også godt ønske os, at regeringen tog lidt mere afslappet på diskussionen om, hvad det offentlige må lave, om man må lave noget joint venture-samarbejde på det erhvervspolitiske område, om man må lave iværksættercentre, sådan som Håndværksrådet beder os om, osv. osv. Kunne vi ikke få den diskussion på et mere sagligt grundlag, sådan at ideologien blev trængt lidt i baggrunden? Det håber jeg at vi kan komme frem til på et tidspunkt.

Finansministeren var inde på, at den udvikling, der har været i arbejdsstyrken i 1970'erne og i 1980'erne, ikke vil være den samme i årene fremover. Vi må fra at have haft en meget betydelig vækst i arbejdsstyrken se frem til, at der efter årtusindskiftet begynder at komme et direkte fald i arbejdsstyrken. Det er jeg enig i, og det er vi også opmærksom på i SF. Og finansministeren har selvfølgelig ret i, at det på et eller andet tidspunkt giver en personalemæssig klemme. Det gør, at arbejdskraften på et tidspunkt bliver en mere knap ressource, end den er i øjeblikket.

Jeg synes bare ikke, at det er så godt et argument for at skære ned i den offentlige sektor i dag, hvor vi har over 300.000 arbejdsløse. Jeg synes tværtimod, vi må sige, at når vi kan imødesee mangel på arbejdskraft efter årtusindskiftet, så var det da nu, vi burde tage fat på forskellige opgaver, som vi ønsker løst, og som vi har sværere ved at finde arbejdskraften til på et senere tidspunkt.

Det kunne f.eks. være byfornyelse, hvor vi har en voldsom opgave. Der er jo hundredtu-

sindvis af boliger her i landet, som er uden bad og toilet. Var det ikke en opgave at tage fat på nu, medens vi har mange arbejdsløse, i stedet for efter årtusindskiftet, hvor vi måske har mangel på arbejdskraft, og hvor det er sværere at få løst sådan en opgave?

Vi kunne kigge på det forhold, at der er et betragteligt uddannelsesmæssigt efterslæb i vores befolkning. Der er 700.000 voksne, som kun har syv års skolegang bag sig, og mange af dem har svært ved at hænge ordentligt fast på arbejdsmarkedet med den baggrund. Det var da nu, vi skulle tage fat på at kvalificere vores arbejdskraft, så vi også, når der bliver mere smalhals på arbejdskraftområdet, nemmere undgår at få flaskehalse. Det ved jeg er et tema, som regeringen er meget opmærksom på, når det handler om problemsiden. Vi ønsker, at regeringen også bliver mere opmærksom på det, når det gælder løsningen af problemet, nemlig at afsætte flere ressourcer til at få kvalificeret vores arbejdskraft.

Jeg synes, at man burde tackle det, at der bliver arbejdskraftmangel efter årtusindskiftet, mere offensivt i stedet for at bruge det som argument for nedskæringer nu og så sige: jamen lad os få løst en masse opgaver, som vi ved trænger sig på.

Så er det rigtigt, at vi til den tid har brug for at være mere fleksible. Det er klart, at hvis vi udvider den offentlige sektor på nogle enkelte punkter nu for at få lavet en midlertidig uddannelsesindsats, for at få lavet noget byfornyelse osv., kræver det fordomsfrihed fra vores side, så vi også er villige til at afvikle disse midlertidige foranstaltninger senere, og det er måske dér, finansministerens nervøsitet sætter ind.

Jeg tror ikke, nervøsiteten er så velbegrundet, for det er jo meget nemmere at lave en omstilling fra offentlig til privat sektor for arbejdskraften i en situation, hvor der er mangel på arbejdskraft, betydelig nemmere. Så er fordomsfriheden hos os enorm, kan jeg love, men fordomsfuldheden er måske nok stor i en situation, hvor vi har 300.000 arbejdsløse.

I den situation er vi meget uvillige til at lave nedskæringer. Vi vil kigge meget nøje på dem, fordi vi er nervøse for, at vi fyrer folk fra en produktiv og meningsfuld stilling i det offentlige og ud i arbejdsløsheden, og det har vi altså svært ved at se fidusen i.

Behnke (FP):

Finansministeren gjorde et par bemærkninger om det lidt paradoksale i, at SF synes, det var glimrende at lave ordninger i den offentlige sektor, hvor man præmierede de dygtigste. Og så kunne finansministeren ikke forstå, hvorfor jeg ikke også syntes – og Fremskridtspartiet ikke synes – det var en god idé.

Det, vi synes var lidt forblømt, var bemærkningerne i teksten om stoltheden over arbejdet og stoltheden over éns arbejdsplads, og hvordan folk sådan med knyttede næver gik på arbejde, for nu skulle de rigtig gøre en indsats for det kontor, hvor de var ansat. Det tror vi ikke på. Vi tror heller ikke på, at det at hænge et skilt op på væggen med »Vi blev Årets Virksomhed 19...« får en eneste medarbejder til at stramme sig ekstra an.

Finansministeren sammenligner med den private sektor. Der er jo gennem årene lavet mange undersøgelser af, hvad det er, der får en medarbejder til at gøre en ekstra indsats. Det er akkordordninger, det er bonusordninger, det er, hvor den enkelte medarbejder kan se det i sin egen lønningspose. Det er det, der er hovedmidlet til at gøre en ekstra arbejdsindsats. Når diverse månedsmagasiner osv. udnævner »Årets Virksomhed«, er der da ikke en eneste af medarbejderne i den »Årets Virksomhed«, der næste morgen siger: Nu skal vi smøge ærmerne op og give den en ekstra skalle – selvfølgelig gør de ikke det. Men hvis de selv i deres privatøkonomi kan se en forbedring, så er det noget helt andet,

Men for at det, jeg siger, nu ikke skal misforstås, vil jeg med det samme gøre opmærksom på de tanker, der på et tidspunkt, bl.a. af hr. Gammelgaard, blev formuleret vedrørende overskudsdelingen i den offentlige sektor. Det er ikke det, jeg advokerer for, fordi der pr. princip ikke kan være overskud i den offentlige sektor; hvis der er et overskud, så er det, fordi man har krævet for mange penge op i skat, og de skal så tilbage til rette vedkommende.

Det, jeg advokerer for, er, at man f.eks. i forbindelse med en række af de privatiseringer, der burde påtænkes, bruger emner som medarbejderaktier til at løse nogle af de spørgsmål, der er i forhold til at få løst op for tjenestemandsproblemer osv. osv., og at man i de eksisterende virksomheder og i de virksomheder, der også efter privatisering ikke kan nå længe-

re, benytter sig af nogle systemer, som gør, at den enkelte medarbejder kan se sin fordel i at gøre sit arbejde ordentligt.

Lad mig give en parallel, ikke til et eller andet uland eller en bananrepublik, men såmænd ikke længere end til Ochsenzoll i Hamburg – det er den nordlige del af Hamburg. Der ligger et offentligt ejet hospitalsvaskeri. Jeg blev meget overrasket over på det pågældende vaskeri at kunne konstatere, at hvis de damer, der er syersker eller laver forskellige andre ting, ikke gør deres arbejde ordentligt, så kommer det tøj, de ikke har ekspederet ordentligt, tilbage i en kury, og så må de uden for arbejdstiden sidde og lave det uden at få løn for det.

Min første tanke var, at hvis man lavede det i Danmark, så ville de fleste nedlægge arbejdet dagen efter. Men det får selvfølgelig medarbejderne til at gøre deres arbejde ordentligt. Så gulrodsmetoden – det, at den enkelte kan se sin egen interesse i det – er meget mere værd.

Jeg kvitterer for, at finansministeren gjorde opmærksom på, at når der kun var brugt en kvart sætning på spørgsmålet om privatiseringer, så var det, fordi ordet var så vægtigt, at det kunne stå for sig selv. Det er jeg glad for.

I spørgsmålet om antallet af medarbejdere i den offentlige sektor var det sød musik at høre, at den offentlige sektor nødvendigvis må reduceres. Men finansministerens forgænger har formuleret det sådan, at den offentlige sektor har den størrelse, den har; det kan jeg så forstå ikke nødvendigvis er synspunktet længere.

For det er fuldstændig korrekt set af finansministeren, at hvis bl.a. vores store gæld til udlandet nogen sinde skal betales tilbage, skal der udføres 2-3 milliarder arbejdstimer, og selv med alle de arbejdsløse lader det sig ikke gøre lige med det samme.

Men man må også erkende, at det ikke kan nytte noget, at man hele tiden bliver ved med at formulere nye opgaver og lader det offentlige overtage opgaver. Et eksempel: Man må ifølge lovgivningen ikke længere have sin septiktank stående; den skal tømmes en gang om året. Derfor har man i Århus Kommune vedtaget, at det skal kommunen gøre, vel vidende at der i byen er tre konkurrerende firmaer, der tidligere har løst den opgave. Men nu går kommunen ind og overtager det. Resultatet er, at mindst to af de virksomheder dør, og så er det det offentlige, der har overtaget opgaven.

[Behnke]

Det er altså også et spørgsmål om, at vi politisk beslutter os for, at det offentlige ikke skal udvide. Det offentlige skal ikke ekspandere længere, tværtimod skal det offentlige gøres mindre.

Der var et glimrende eksempel på forsiden af Weekendavisen den 10. i denne måned, hvor man i en offentlig virksomhed bad om en liste over, hvor mange medarbejdere der var overflødige. Som hr. Lykketoft gjorde opmærksom på: Hvis der er nogle, der er overflødige, så skal de selvfølgelig ikke være der. Der blev man bedt om en liste. Man fik en liste på 20. Dagen efter blev de 12 af dem afskediget. Man kan så fristes til at spørge: Hvad så med de sidste otte?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må sige, jeg forundres tit, når jeg hører Fremskridtspartiet. Jeg forundres også nu her over det menneskesyn, der lægges for dagen.

Jeg synes simpelt hen, det er så utroligt, at Fremskridtspartiet kan fastholde det.

Her hørte vi, at medarbejderne i det private kun er interesseret i en eneste ting, kroner, kun kroner. Så koldt og kynisk gøres det op hos Fremskridtspartiet: Mennesket er reduceret til en maskine, som skal producere, og som skal gøre sit arbejde ordentligt. Gør det ikke arbejdet ordentligt, så skal det have et elektrisk stød, så skal det have lov til at sidde og fabrikere ekstra i fritiden, sidde og samle det op fra kurven, som er fejlproduceret.

Og gør det det godt, skal det have 1 kr. ekstra, og så er alt i orden. Mere personalepolitik skal der ikke ligge i den sag.

Jeg er helt, helt uenig – det er al moderne managementteori i øvrigt også; der er andre værdier blandt mennesker end bare det med kroner. Og derfor synes jeg, det er forkert, når Fremskridtspartiet nedgør de ting, der står om personalepolitik i finansministerens redegørelse. Jeg er tværtimod meget enig i den personalepolitik; jeg tror, det betyder meget for både offentligt ansatte og for privat ansatte at føle, at de er på en virksomhed, hvor de bliver ordentligt behandlet, hvor der er et rimeligt arbejdsmiljø, hvor de føler, at det arbejde, de udfører, er meningsfyldt. Jeg tror, det er faktorer, som også betyder noget for, om mennesker trives – ikke kun det rå og nøgne: kroner, kroner, kroner.

Det er et forældet budskab, Fremskridtspartiet kører rundt med.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det kan godt være, hr. Jes Lunde mener, at det er et forældet menneskesyn, eller at det er et forældet økonomisk synspunkt. Men der er skrevet adskillige oven i købet veldokumenterede afhandlinger om, hvordan man med aktier, aktieoptioner osv. fremmer de interesser, der ligger hos virksomhedens ejer – i dette tilfælde staten, det offentlige – og så medarbejdernes interesser.

For man skal jo forene to modstridende interesser, dels medarbejderens interesse i at lave et stykke arbejde og få sin løn, dels virksomhedens ejers interesse i at få arbejdet lavet billigt muligt. Det er der masser af måder at gøre på, og når jeg nævnedes eksemplet fra Hamburg, var det ganske enkelt for at vise, at den måde, vi tackler situationen på i Danmark, en gang imellem måske er lidt for blødsøden.

Det var nemlig, som jeg understregede, hverken fra en bananrepublik eller fra et uland; det var ikke længere væk end i Hamburg, at lønmodtagerorganisationer osv. i den offentlige sektor altså accepterer, at hvis ikke arbejdet bliver gjort ordentligt, så må man i sin fritid udbedre den dårlige indsats, man har gjort.

Jeg sagde ikke, at man skulle indføre det i Danmark; jeg gav bare et eksempel på, at sådan er det altså muligt at regulere disse ting i andre lande. Jeg sagde netop, at det, vi skal gøre, er at udtænke nogle systemer, hvor vi benytter os af gulerodsmetoden. For gulerodsmetoden, hvor man altså ser sin personlige interesse i det stykke arbejde, man laver, det er – hvad enten hr. Jes Lunde kan lide det eller ej – den drivende kraft. Hvis et postbud ikke gider bringe brevene ud, men bare smider dem i osv., kan vi lave nok så mange love og regler; men hvis ikke det enkelte postbud kan se sin interesse i at gøre en arbejdsindsats ordentligt, hjælper det hele ikke noget.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg var glad for hr. Lykketofts bemærkning om brugerbetaling, der viser, at også Socialdemokratiet er med på holdet, der godt vil diskutere brugerbetaling. Så er det altså otte partier i Folketinget.

[Finansministeren]

Jeg undrer mig lidt over, at både hr. Lykke-toft og hr. Jes Lunde taler om 300.000 arbejdsløse; det er jo ren demagogi. Det er slemt nok, at vi har i størrelsesordenen 260.000 arbejdsløse på årsbasis, når vi sæsonkorrigerer; det er slemt nok, men man behøver ikke at overdrive det.

Men så skal man jo passe på, når man snakker om disse 300.000, som hr. Lykke-toft gjorde, og som altså kun er 260.000. Det er faktisk ikke folk, der bare står til rådighed for at kunne tage alle mulige job. Det er ca. 750.000 mennesker, som i gennemsnit er ledige en tredjedel af året; i de to tredjedele af året er de i gennemsnit allerede ude på arbejdsmarkedet, og derfor kan man overhovedet ikke snakke om dem som én stor arbejdskraftreserve, der står til rådighed for en hel masse ny produktion og beskæftigelse.

Det så vi også tydeligt i 1986-87, hvor vi havde store flaskehalsproblemer, selv om vi havde en gennemsnitlig ledighed på 220.000. Det vil sige, at hvis man vil forberede sig på et nyt opsving i produktion og beskæftigelse, og hvis man vil forhindre, at vi får flaskehalsproblemer, lige så snart vi kommer bare en lille smule hen i det opsving, så skal vi altså begynde at forberede nedtrapningen af den offentlige sektor og forberede, at de offentligt ansatte, der bliver faset ud, bliver omskolet og efteruddannet, sådan at de står til rådighed for den private sektor, inden der er et behov, som resulterer i flaskehalsproblemer, som kan slå det økonomiske opsving i stykker.

Det er altså forudseende politik, både af hensyn til samfundsøkonomien og af hensyn til de offentligt ansatte, som skal afskediges, eller som går af ved naturlig afgang, at man begynder at forberede sig på den vækstperiode, som vi er på vej ind i.

Hr. Jes Lunde var inde på, om vi kunne få en saglig diskussion om joint ventures og lignende.

Hvis vi nu tager lufthavnen, lægger vi jo op til, at det skal være en kombination af offentlige og private interesser. I første omgang bliver det et statsligt aktieselskab, senere bliver der 25 pct. private aktionærer; det bliver altså en blandingsevirkning mellem det offentlige og det private. Det mener vi egentlig at vi er åbne og fordomsfrie over for.

Jeg minder også om, at det er under de borgerlige regeringer her i 1980'erne, at der er lavet en række nye muligheder for, at offentlige virksomheder specielt i forbindelse med systemeksport kan gå ind i samarbejde med private virksomheder med henblik på at eksportere nogle af de gode danske systemer.

Hr. Jes Lunde var inde på spørgsmålet om voksenuddannelse. Det er en stor og vigtig debat, næsten for stor til at tage her, men jeg vil godt sige, at i forbindelse med nedtrapningen af den offentlige sektor er det en del af god offentlig personalepolitik, at man hjælper de offentligt ansatte, som skal ud af den offentlige sektor, med omskoling, med jobsøgning osv. Det er en del af god langsigtet personalepolitik, og det påtager vi os gerne forpligtelser for.

Hr. Behnke kunne ikke rigtig finde sig til rette i det kapitalistiske system, for hr. Behnke syntes ikke rigtig, vi skulle have sådan nogle skilte på væggen. Hr. Behnke flyver formodentlig somme tider med SAS. Hvis man nu kigger ikke bare i døren, når man går ind ad den, men lige til højre for døren, vil man se, at der på hvert eneste SAS-fly står, hvilken belønning SAS sidst har fået i en eller anden international bedømmelse af, hvem der er det bedste luftfartsselskab, hvem der er det mest præcise luftfartsselskab, hvem der har det personale, der er mest serviceminded. Her har man altså valgt at lave sådan et lille skilt af hensyn til passagererne, men da også af hensyn til personalets stolthed, for selvfølgelig betyder personalets stolthed noget.

Jeg er enig med hr. Behnke i, at kroner betyder noget. Det står der egentlig også i redegørelsen. Der står i afsnittet »Initiativer«:

»Finansministeriet vil tage initiativ til en leder- og lønpolitik, der gennem en øget individuel lønfastsættelse belønner opnåelse af resultater og kvalitet.«

Vi anerkender altså, at kroner betyder noget, men det er altså for gammeldags at tro, at kroner er det hele.

Jeg har været leder i det private erhvervsliv. Det var da afgørende for os, at vore medarbejdere var stolte af at arbejde i den virksomhed, de var ansat på, og selv om de måske ikke smøgede ærmerne ekstra op lige dagen efter, at man havde fået en eller anden regnskabspris, var det almindelige indtryk af, at dette er en god, velrenommeret virksomhed, som udfører gode, nyt-

[Finansministeren]

tige samfundsmæssige opgaver, og som tjener penge ved det, da noget, der gjorde medarbejderne stolte. Og stolthed er nu altså ikke så ringe at have i forhold til den arbejdsplads, man arbejder på. Det er med til at skabe engagement.

Jeg tror, jeg vil slutte her. Der er ikke noget i anden runde, der ændrer min hovedkonklusion, nemlig at der åbenbart er otte partier her i Folketinget, som mener, det er nødvendigt og hensigtsmæssigt og godt at modernisere den offentlige sektor, og gerne vil have fart heri. Det er et godt udgangspunkt for vores videre arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning om frivillige tvangsauktioner m.v.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 2/5 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Engell):

Så sent som i går havde Folketinget jo en lang og meget omfattende debat om indholdet af det boligforlig, der blev indgået i sidste uge.

Det forslag, som Fremskridtspartiet her har fremsat om indførelse af såkaldte frivillige tvangsauktioner, indgår som bekendt ikke som en del af forliget, og Fremskridtspartiet er fra forligsforhandlingerne klar over, at regeringen ikke kan støtte det beslutningsforslag, der ligger her.

Jeg skal kun kort give udtryk for, at regeringens modstand mod forslaget navnlig skyldes, at en gennemførelse af forslaget i givet fald ville betyde en væsentlig forringelse af pantekreditorernes retsstilling. Baggrunden herfor er jo bl.a., at det efter forslaget overlades til ejeren selv at afgøre, om og på hvilket tidspunkt ejendommen skal sælges og dermed pantehæfterne slettes, ligesom vilkårene for salget bestemmes af ejeren og køberen.

I stedet for at gennemføre beslutningsforslaget bør man derimod snarere, sådan som jeg allerede har bebudet det, gennem ændringer i tvangsauktionsreglerne i retsplejeloven forbedre det gældende tvangsauktionssystem.

Jeg vil derfor i næste folketingssamling fremsætte et lovforslag, hvorefter der i højere grad end i dag bliver mulighed for under en tvangsauktionssag at beskikke en advokat for skyldneren, der kan tilvejebringe en ordening med kreditorerne i ejendommen, sådan at skyldneren kan beholde sin bolig.

Viser det sig umuligt at få en sådan ordening i stand, bør man gennem antagelse af en sagkyndig sætte kraftigere ind på at søge ejendommen solgt bedst muligt og helst i fri handel.

Desuden mener jeg, at reglerne om annoncering af tvangsauktioner vil kunne forbedres, således at tvangsauktionsannoncer i højere grad kommer til at ligne annoncer ved salg i fri handel.

Er en tvangsauktion uundgåelig, er jeg da ikke uenig med forslagsstillerne i det synspunkt, at tvangsauktionen i så fald bør gennemføres så hurtigt, det overhovedet er muligt, og selvfølgelig også så forsvarligt som muligt.

Retsplejerådet vil i løbet af kort tid færdiggøre behandlingen af en række forslag om modernisering og forenkling af de gældende regler med henblik på at fremme sagerne ved fogedretterne. I sin betænkning vil rådet behandle spørgsmålet om, hvorvidt man kan erstatte det udlæg i fogedretten, der i dag danner grundlag for en tvangsauktionssag, med en slags påkrav fra kreditor. Dermed vil fremgangsmåden ved gennemførelsen af tvangsauktionssager blive væsentlig forenklet. Betænkningen vil også indeholde forslag til regler, der giver fogedretterne mulighed for at antage en medhjælper i tvangsauktionssager, og også dette vil aflaste fogedretterne og dermed medvirke til at nedbringe berømmelsestiderne.

Efter min opfattelse er det sådanne forslag, der kan blive vejen fremad, og det får vi så rig lejlighed til at drøfte her i Folketinget i efteråret i forbindelse med fremsættelsen af det forslag, som jeg vil udarbejde i løbet af sommeren.

Pia Gjellerup (S):

Sidste år på denne tid vedtog Folketinget et beslutningsforslag, der var fremsat af Socialdemokratiet, et beslutningsforslag, som bl.a. om-